

RUGSCHILDEN EN EIERSNOEREN VAN *ALLOTEUTHIS SUBULATA* (LAMARCK, 1978) - B.W. Hoeksema.

Zaterdag 24 juni 1978 vertrok de garnalenkotter ZK 12 vanuit Lauwersoog om te gaan vissen tussen de Engelsmanplaat en Schiermonnikoog. Het meest vermeldenswaard van deze vistocht is, dat er grote hoeveelheden dwergpijlinktvis (*Alloteuthis subulata*) gevangen werden. Zestien dieren werden in een 4%-formaline-oplossing gestopt, zodat ze bewaard zouden blijven voor een eventueel later onderzoek.

In een eerder artikel (Hoeksema & Hoeksema, 1979) kwam het probleem van verschillende lengte/breedte-indices bij rugschilden van *Loligo* ter sprake. De gevangen dwergpijlinktvissen bieden de mogelijkheid om hier op door te gaan. Van alle dieren werd de mantelholte geopen² en van enkele werd het rugschild uitgeprepareerd (figuur 1).

Van de zestien dieren bleken twaalf van het vrouwelijke en vier van het mannelijke geslacht te zijn. De vrouwtjes waren dik van de eieren die ze bij zich droegen. De afmetingen van de rugschilden en de lengte/breedte-indices staan in tabel 1 vermeld.

Tabel 1. *Alloteuthis subulata*. Afmetingen (in mm) van rugschilden en lengte/breedte-indices van 4 vrouwtjes en 3 mannetjes.

vrouwtjes			mannetjes		
lengte	breedte	l/b	lengte	breedte	l/b
5,6	0,8	7,0	4,7	0,6	7,8
6,1	0,9	6,8	6,6	0,7	9,4
6,4	0,8	8,0	6,9	0,8	8,6
6,4	0,9	7,1			

Van de bekeken vrouwtjes is de gemiddelde lengte/breedte-index 7,2 (standaard deviatie: 0,5) en van de mannetjes is deze 8,6 (s.d. 0,8). Ondanks de bijzonder kleine steekproef zijn de gemiddelde l/b-indices toch getoetst op een eventueel verschil. De gebruikte t-toets geeft een significant verschil met een p tussen 0,01 en 0,025. Dit betekent, dat de kans op geen verschil bij deze schilden tussen de 1 en 2,5 % groot is.

Nu wordt meestal de grens voor een significant verschil bij 5 % gelegd. De gevonden kans hoogstens 2,5 %, is in deze steekproef

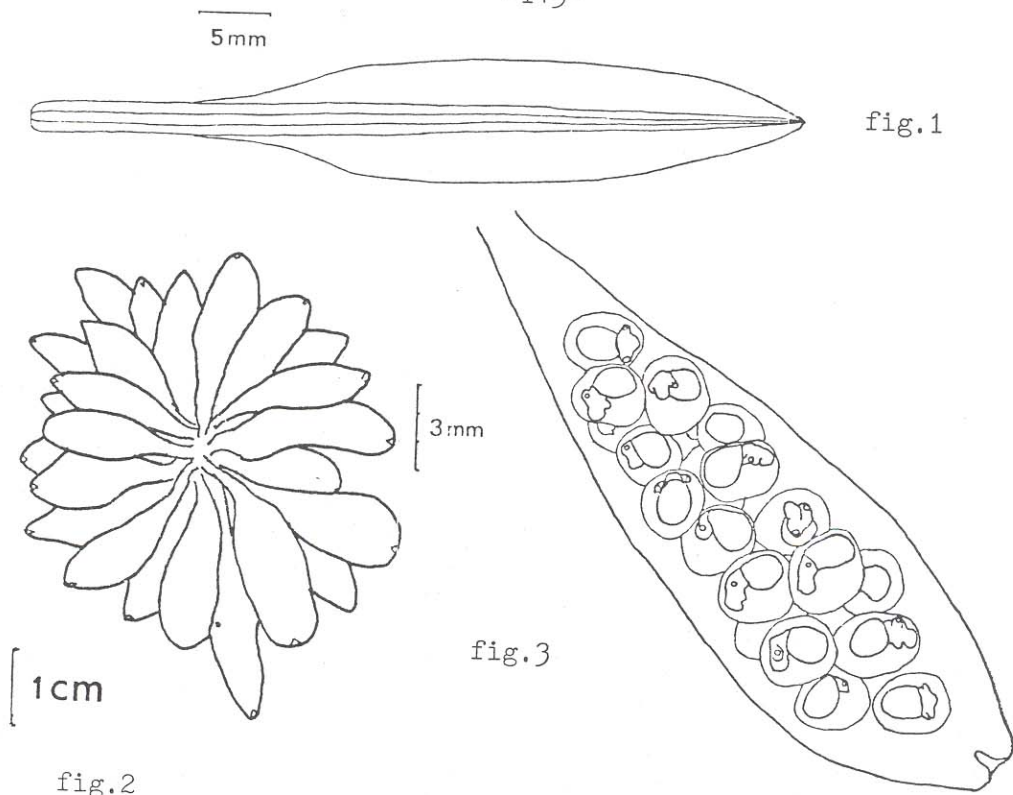

fig. 1 *Alloteuthis subulata*. Bovenaanzicht van een rugschild.
Links op de tekening is de kopzijde.

fig. 2 *Alloteuthis subulata*. Tros eiersnoeren.

fig. 3 *Alloteuthis subulata*. Eiersnoer met embryo's.

kleiner, dus het is aannemelijk dat de vrouwtjes hier een naar verhouding breder schild hebben dan de mannetjes. Zie voor het verschil in habitus tussen mannetjes en vrouwtjes fig. 4. Deze eigenschap kan een functioneel aspect in zich hebben, nl. het geven van extra steun bij eierdragende vrouwtjes.

Op 31 juli 1980 lagen er tussen paal 9 en 10 van het strand van Terschelling kleine trossen eiersnoeren van *Alloteuthis*. In fig. 2 staat een overzichtstekening van een tros. Een detail hiervan, een eiersnoer, is in fig. 3 afgebeeld. Van de embryo's uit een deel van de snoeren zijn de ogen al te zien.

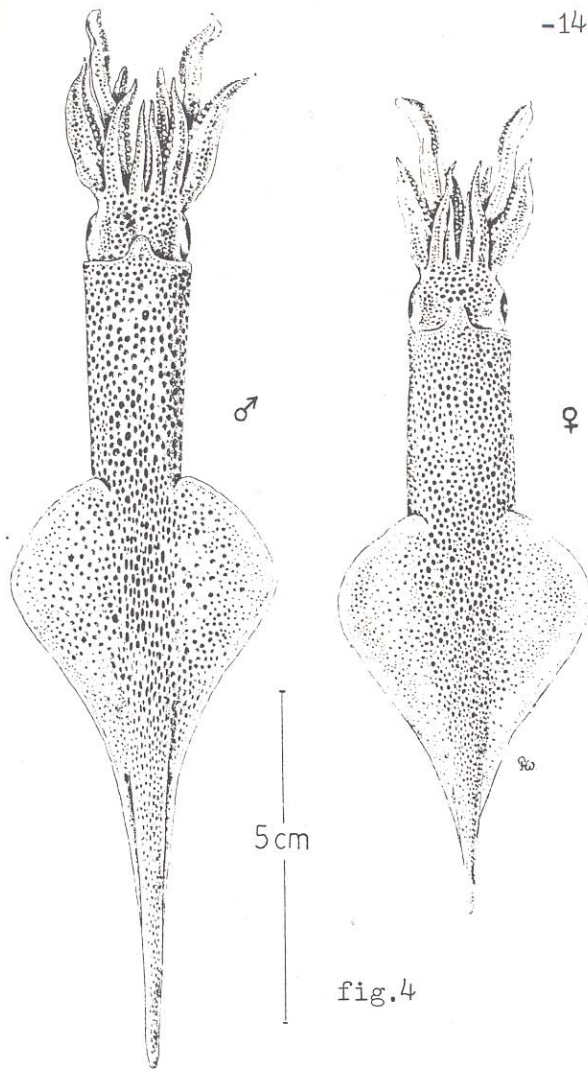

fig.4

Alloteuthis subulata.

Literatuur:

- Boer, P., 1971. Het voorkomen van inktvissen langs de Nederlandse kust. Het Zeepaard 31: 65-77.
- Hoeksema, D.F. & B.W. Hoeksema, 1979. Naar aanleiding van een *Loligo rugschilden* invasie op Terschelling. Zeepaard 39:13-23.
- Kristensen, I., 1966. De inktvissen langs de Nederlandse kust. Correspondentieblad Ned. Malacologische Ver. 118: 1240-1243.
- adres van de schrijver: Burmanniastr. 56, 9843 EL Grijpskerk.

Bij een ander deel van de snoeren is dit niet het geval. Alle eiersnoeren binnen een tros bevatten dus niet inktvisjes van een gelijk ontwikkelingsstadium. Ze zijn daarom waarschijnlijk ook niet allen even oud.

Over het voorkomen van *Alloteuthis* schrijft Kristensen (1966), dat het de talrijkste inktvis van de Noordzee is en dat hij bij ons zijn eieren in de voorzomer afzet. Uit vangstmeldingen van het NIOZ (Boer, 1971) lijkt het voorkomen van *Alloteuthis* langs de Nederlandse kust vooral beperkt te zijn tot de maanden april t/m juli. De soort is het vaakst gevangen in de maand mei. Dat er in juni '78 zoveel dieren aangetroffen zijn is mogelijk een toevalstreffer maar het is niet uitgesloten dat dit normaal is en dat er geen goede, systematisch verkregen gegevens aanwezig zijn.